

Magyar Hang - 2026.03.13. (28, 29. oldal)

Megálmodni életünket

Szerző: LAKNER DÁVID

Barnás Ferenc korábbi, Másik halál című regényében olvashatjuk: „Évekig eszembe sem jutott, mi történt ott, ahol élek, és valószínűleg teljesen kimegy az egész a fejemből, ha utolsó svájci utam alkalmával egyik napról a másikra nem kerülök olyan állapotba. Még ma sem tudom, pontosan mi történt, vagy egyáltalán történt-e valami, és ha igen, akkor azt mivel, vagy hogyan magyarázzam. Az is lehet, hogy az elutazásom előtti történetekben kell keressem az okot, habár a későbbiek figyelembe véve ezt a feltételezést talán mégiscsak el kell vessem.” Nagyszerűen jellemezhetné ez a legújabb, kritikusok által elismert regényét is. De akár a teljes életművet. Miközben a tudatos, precíz szerkesztés egyértelmű, mégis át- és áthatja ezeket a köteteket a szorongás, teljes létbizonytalanság. Még amikor azt gondoljuk, hősünk rátalált az útjára, lelki békéjére, akkor is egyik napról a másikra felfordulhat minden. Igaz ez a fiktív óceáni szigetre – menekülésszerűen – költöző Torjai Endrére, ahogy igaz volt a korábbi kötetek figuráira is.

Balajthy Ágnes fogalmazott úgy a Műútban a Másik halál kapcsán, hogy ez a prózanyelv a látszólagos ügyetlenségével, kimódolatlanságával tud „hiteles megrendültséget sugározni”. A kilencedikkel – melynek újrakiadását méltattuk már jelen hasábon – konkrétan egy kétségbeejtő körülmények közt felnöve kisfiú bőrébe bújva. A regény trükkje volt, hogy a gyerek szemszögéből láttunk mindent, mégis tudtuk a borzalmat, amire neki még szavai sem igazán voltak. Aztán az Életünk végéig című regényben már a szereplők felnöve másaira hajazó alakokról olvashattunk. Más és más a prózanyelv, az ábrázolt világ, elbeszélői tudás, de ettől még nem nehéz ezeket a regényeket összekötni. Például a haláltól való félelem felől, mely központi témája a friss kötetnek.

A Most és halála óráján, hasonlóképp más korábbi Barnás-művekhez, megkavart, itt épp körkörös időkezeléssel bonyolítja az olvasásélményt. Miközben viszont nehezen indulunk neki, a végére azonnal kedvet érzünk, hogy visszaugorjunk a regény elejére. Nehezen igazodunk ki az egyes óceániai helyszínek között, ahogy Torjai is saját örökös lelki válságának fő okát, okait keresve. Valóban a nyílt tudat az oka, mint dr. Hoffmanntól hallotta? A mások (a világ) minden szenvedéseire való túlérzékenység? Vagy a bűntudat? Az üresség vagy épp, hogy a telítettség?

Egy ponton azt olvassuk: „Torjai évek óta szenvedett attól, hogy fél a szenvedéstől. Egyre gyakrabban kínoztta a gondolat, hogy a pszichiáterének hitt, nem pedig magának”. Megálmodta volna előre saját halálát? Vagy a felvillanó képek teszik önmagukat – legalábbis a tudat számára – valósággá?

A brit szerző, J. W. Dunne írt arról népszerű, An Experiment With Time (Kísérlet az idővel) című kötetében, hogyan jelezték szerinte álmai előre a jövőt, és mutatott rá mindez számára egy magasabb tudati szintre. A Most és halála óráján filozófiájában hasonló gondolati sémát érezhetünk. A regény hőse kutatja, hogyan vetítette előre múltja mindazt, amit később át kellett élnie. Mit örökölt őseitől, és vitt magával még a távoli szigetre is? Mennyire volt tisztában a lélek titkaival akkor, amikor mindennapos munkáját a telefonos lelkeség-szolgálat jelentette? Mi elől menekült mindvégig?

A halálhoz való viszony ellentmondásossága is feltárul e lapokon: rettegve tőle úgy teszünk, mintha folyamatosan azzal foglalkoznánk. De milyen az, amikor élő és holt békében, a maga

természetességében élhet egymás mellett? A nehéz, megrendítő szöveg végére eljutunk ide is. Talán addigra kicsit megkönnyebbülünk – hiába omlik össze minden egy pillanat alatt. A lélek útjai kifürkészhetetlenek.

Barnás Ferenc: Most és halála óráján. Jelenkor, 2025, 4999 Ft.

Megálmodni életünket

LAKNER DÁVID

Barnás Ferenc korábbi, Másik halál című regényében olvashatjuk: „Évekig eszembe sem jutott, mi történt ott, ahol élek, és valószínűleg teljesen kimegy az egész a fejből, ha utolsó svájci utam alkalmával egyik napról a másikra nem kerülök olyan állapotba. Még ma sem tudom, pontosan mi történt, vagy

egyáltalán történt-e valami, és ha igen, akkor azt mivel, vagy hogyan magyarázzam. Az is lehet, hogy az elutazásom előtti történetekben kell keressem az okot, habár a későbbiek figyelembe véve ezt a feltételezést talán mégiscsak el kell vessem.”

Nagyszerűen jellemezhetné ez a legújabb, kritikusok által elismert regényét is. De akár a teljes életművet. Miközben a tudatos, precíz szerkesztés egyértelmű, mégis át- és át- ►

► hatja ezeket a köteteket a szorongás, teljes létbizonytalanság. Még amikor azt gondoljuk, hősünk rátalált az újtára, lelki békéjére, akkor is egyik napról a másikra felfordulhat minden. Igaz ez a fiktív óceáni szigetre – menekülészerűen – költöző Torjai Endrére, ahogy igaz volt a korábbi kötetek figuráira is.

Balajthy Ágnes fogalmazott úgy a Műútban a Másik halál kapcsán, hogy ez a prózanyelv a látszólagos ügyetlenségével, ki-módolatlanságával tud „hiteles megrendültséget sugározni”. A kilencedikkel – melynek új-rakiadását méltattuk már jelen hasábkon – konkrétan egy kétségbeejtő körülmények közt felnövő kisfiú bőrébe bújva. A regény trükkje volt, hogy a gyerek szemszögéből láttunk mindent, mégis tudtuk a borzalmat, amire neki még szavai sem igazán voltak. Aztán az Életünk végéig című regényben már a szereplők felnőtt mása-ira hajazó alakokról olvashattunk. Más és más a prózanyelv, az ábrázolt világ, elbeszélői tudás, de ettől még nem nehéz ezeket a regényeket összekötni. Például a haláltól való félelem felől, mely központi témája a friss kötetnek.

A Most és halála óráján, hasonlóképp más korábbi Barnás-művekhez, megkavart, itt épp körkörös időkezeléssel bonyolítja az olvasásélményt. Miközben viszont nehezen indulunk neki, a végére azonnal kedvet érzünk, hogy visszaugorjunk a regény elejére. Nehezen igazodunk ki az egyes óceániai helyszínek között, ahogy Torjai is saját örökös lelki váltságának fő okát, okait keresve. Valóban a nyílt tudat az oka, mint dr. Hoffmannról hallotta?

A mások (a világ) minden szenvedéseire való túlérzékenység? Vagy a bűntudat? Az üresség vagy épp, hogy a telítettség?

Egy ponton azt olvassuk: „Torjai évek óta szenvedett attól, hogy fél a szenvedéstől. Egyre gyakrabban kínozza a gondolat, hogy a pszichiáterének hitt, nem pedig magának”. Megálmodta volna előre saját halálát? Vagy a felvillanó képek teszik önmagukat – legalábbis a tudat számára – valósággá?

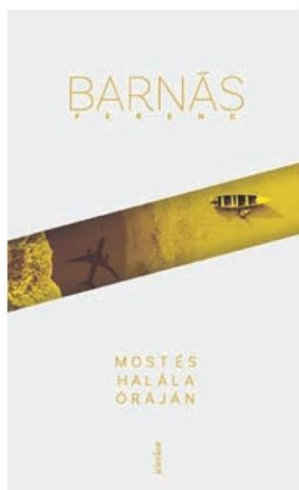
A brit szerző, J. W. Dunne írt arról népszerű, An Experiment With Time (Kísérlet az idővel) című kötetében, hogyan jelezték szerinte álmai előre a jövőt, és mutatott rá mindez számára egy magasabb tudati szintre. A Most és halála óráján filozófiájában hasonló gondolati sémát érezhetünk. A regény hőse kutatja, hogyan vetítette előre múltja mindazt, amit később át kellett élnie. Mit örökölt őseitől, és vitt magával még a távoli szigetre is? Mennyire volt tisztában a lélek titkaival akkor, amikor minden-

napos munkáját a telefonos lelkisegély-szolgálat jelentette? Mi elől menekült mindvégig?

A halálhoz való viszony ellentmondásossága is feltárul e lapokon: rettegve tőle úgy teszünk, mintha folyamatosan azzal foglalkoznánk. De milyen az, amikor élő és holt békében, a maga természetességében élhet egymás mellett? A nehéz, megrendítő szöveg végére eljutunk ide is. Talán addigra kicsit megkönnyebbülünk – hiába omlik össze minden egy pillanat alatt. A lélek útjai kifürkészhetetlenek.

Barnás Ferenc: Most és halála óráján.

Jelenkor, 2025, 4999 Ft.



[Link](#)